

Työttömyyskassan sääntöjen laatiminen ja vahvistaminen

Sisällysluettelo

Työttömyyskassan sääntöjen laatiminen ja vahvistaminen	1
1 Johdanto	2
2 Sääntöjen vahvistaminen	2
2.1 Ennakkokomentointi	2
2.2 Sääntömuutoshakemus	2
2.3 Vahvistamisesta ja sen ajankohdasta	3
3 Yleistä	4
3.1 Lainsäädännön kassan säännöille asettamat edellytykset	4
3.2 Kassan nimi, kotipaikka, toiminta-alue ja tehtävä	5
4 Kassan jäsenyys	6
4.1 Jäsenyyden ehdot	6
4.2 Jäsenyyden hakeminen ja alkaminen	7
5 Jäsenmaksut	7
5.1 Laskemisen perusteet	7
5.2 Jäsenmaksun maksaminen ja perimistapa	8
5.3 Jäsenmaksusta vapauttaminen	9
5.4 Jäsenmaksun palauttaminen	10
6 Jäsenyyden päättyminen	10
6.1 Kassasta eroaminen	10
6.2 Kassasta erottaminen	10
7 Kassan hallinto	12
7.1 Hallinnon järjestämisestä	12
7.2 Jäsenten kokous tai edustajisto	13
7.3 Kassan ylimääräinen kokous	16
7.4 Valtuuskunta	17
7.5 Hallitus	18
7.6 Työvaliokunta	21
7.7 Kassanjohtaja ja muut toimihenkilöt	22
8 Kassan talous	22
8.1 Tilintarkastajat	22
8.2 Tilinpäätös	23
8.3 Lainojen ottaminen	23
8.4 Työttömyyskassan varojen luovutus kassan purkautuessa	24
9 Erinäiset säännökset	24
9.1 Työttömyyskassan nimen kirjoittaminen	24
9.2 Kassan sääntöjen muuttaminen	25
9.3 Jäsenille tiedottaminen	25
9.4 Siirtymäsäännökset	26

1 Johdanto

Tämän muistion tarkoituksena on toimia apuna työttömyyskassojen sääntöjä laadittaessa ja muutettaessa. Muistiossa kuvataan sääntöjä koskevaa lainsäädäntöä sekä sääntöjen vahvistamista koskevaa menettelyä ja käsitellään sitä, miten tietyt asiat olisi sitova sääntely huomioiden perusteltua järjestää. Jokainen toimija kuitenkin itsenäisesti vastaa sääntöjä koskevista ratkaisuksistaan. Tämä muistio ei ole osa Finanssivalvonnan määräys- ja ohjekokoelmaa.

Sääntöjä laadittaessa on otettava työttömyyskassoja koskevan lainsäädännön lisäksi huomioon myös Finanssivalvonnan työttömyyskassoille antamat määräykset ja ohjeet sekä sosiaali- ja terveysministeriön antamat soveltamisohjeet. Lisäksi julkisen hallintotehtävän ulkoistamista koskeva lainsäädäntö sekä nykyinen perustuslakivaliokunnan tulkintakäytäntö on otettava huomioon mietittäessä, voidaanko jotain tehtäviä ylipäänsä antaa muille tahoille tai henkilöille (esimerkiksi asiamiehet) kuin työttömyyskassalle tai siihen työsuhteessa olevalle henkilölle.

2 Sääntöjen vahvistaminen

Työttömyyskassalain mukaan Finanssivalvonta vahvistaa työttömyyskassan säännöt. Sääntöjä vahvistaessaan Finanssivalvonta tutkii, ovatko muutettavaksi esitetyt sääntökohdat lainsäädännön ja kassoja sitovien määräysten mukaisia. Finanssivalvonta ei siis voi hylätä sääntöjen vahvistamista koskevaa hakemusta esimerkiksi sillä perusteella, että säännöt eivät sen mielestä ole tarkoituksenmukaisia.

2.1 Ennakkokommentointi

Käytännön kannalta on perusteltua, että työttömyyskassa toimittaa ennen kassan toimivaltaisen toimielimen käsittelyä alustavan sääntömuutosehdotuksensa Finanssivalvonnalle kommentoitavaksi. Näin Finanssivalvonta voi antaa työttömyyskassalle sääntömuutosehdotusta koskevaa palautetta ennen kuin asiaa käsitellään työttömyyskassan toimivaltaisessa elimessä. Alustavaan sääntömuutosehdotukseen tulisi merkitä muutosmerkinnöin tai muutoin selvästi näkyviin muutettavaksi esitettävät sääntökohdat verrattuna voimassa oleviin sääntöihin. Työttömyyskassan hallintoelimen toimivaltaa sääntömuutoksista päätettäessä käsitellään jäljempänä kohdassa 9.2.

2.2 Sääntömuutoshakemus

Työttömyyskassan sääntömuutoshakemuksen tulisi sisältää ainakin seuraavat asiakirjat:

- hakemus sääntömuutosten vahvistamisesta,
- vahvistettavaksi esitetyt säännöt (muutosmerkinnöin verrattuna nykyisiin sääntöihin sekä puhdas versio ilman muutosmerkintöjä) ja

- pöytäkirja tai pöytäkirjanote siitä työttömyyskassan toimivaltaisen toimielimen kokouksesta, jossa sääntömuutosesitys on hyväksytty.

2.3 Vahvistamisesta ja sen ajankohdasta

Työttömyyskassan sääntömuutos voi tulla voimaan vasta, kun Finanssivalvonta on vahvistanut muutoksen. Tästä johtuen työttömyyskassa ei voi aloittaa uuden säännöksen mukaista menettelyä välittömästi samassa kokouksessa, jossa sääntömuutoksesta on päätetty.

Kassa ei esimerkiksi lähtökohtaisesti voi muuttaa hallintoelintensä kokoa ja valita välittömästi samassa kokouksessa muutoksien mukaisia uusia jäseniä hallintoonsa. Tällaisissa asioissa on syytä olla yhteydessä Finanssivalvontaan hyvissä ajoin ennen kokouskutsun lähettämistä. Siirtymäsäännöksiä, joita hallintoa koskevien sääntömuutosten yhteydessä voi olla syytä ottaa sääntöihin, käsitellään jäljempänä kohdassa 9.4.

Sääntömuutos voi tulla voimaan myös vahvistamispäivämäärää myöhemmästä ajankohdasta lukien, jos työttömyyskassa sääntöjen vahvistamista koskevassa hakemuksessaan esittää, että sääntömuutos tulee voimaan tiettyinä ajankohtana vahvistamisen jälkeen.

Edellä todettu on tavanomaista esimerkiksi kassojen sulautumistilanteissa, joissa sääntömuutokset halutaan voimaan sulautumisajankohdasta (vuoden alusta) eikä vahvistamispäivästä lukien. Vastaavasti esimerkiksi jäsenmaksuperusteen muuttaminen edellyttää lähtökohtaisesti, että sääntömuutoksen esitetään tulevan voimaan vuoden alusta lukien, koska Finanssivalvonta vahvistaa jäsenmaksut vuosittain. Lisäksi ainakin silloin, kun sääntömuutos edellyttää työttömyyskassalta käytännön toimenpiteitä, voi olla tarkoituksenmukaista esittää sääntömuutoksen myöhempiä voimaantuloa.

Työttömyyskassan toimivaltainen toimielin voi sääntömuutosehdotuksesta päättäessään valtuuttaa kassan hallituksen tekemään sääntöihin tarvittaessa Finanssivalvonnan mahdollisesti edellyttämiä muodollisia tai teknisluonteisia muutoksia. Tällaisessa tapauksessa työttömyyskassan säännöt voidaan vahvistaa työttömyyskassan hallituksen käsiteltä asian viemättä niitä enää toimivaltaisen toimielimen käsittelyyn.

Finanssivalvonnan sääntöjen vahvistamista koskevasta päätöksestä ilmenee, onko sääntömuutokset vahvistettu hakemuksen mukaisesti tai miltä osin ne on jätetty vahvistamatta sekä perustelut vahvistamatta jättämiselle. Sääntömuutos jätetään vahvistamatta esimerkiksi, jos sääntömuutosehdotusta ei ole käsitelty työttömyyskassan sääntöjen mukaisesti tai sääntöihin on sisällytetty työttömyyskassoja koskevasta lainsäädännöstä (esimerkiksi työttömyyskassalaki, työttömyysturvalaki ja hallintolaki) poikkeavia määräyksiä.

Finanssivalvonnan päätöksessä todetaan myös, mistä lukien sääntömuutokset tulevat voimaan. Työttömyyskassalla on oikeus valittaa sääntöjen vahvistamista koskevasta päätöksestä Helsingin hallinto-oikeuteen.

Finanssivalvonta merkitsee työttömyyskassarekisteriin tiedot siitä, milloin kassan säännöt ja niihin tehdyt muutokset on vahvistettu.

3 Yleistä

3.1 Lainsäädännön kassan säännöille asettamat edellytykset

Työttömyyskassan toimintaa säätelevät lain ja sen nojalla annettujen säädösten lisäksi työttömyyskassan säännöt. Säännöissään työttömyyskassa määrittelee säädöksiä tarkemmin omaa toimintaansa. Työttömyyskassan säännöt voidaan laatia kassan tarpeiden mukaisiksi, kunhan ne ovat myös lainmukaiset.

Työttömyyskassalain ja hallintolain mukaan työttömyyskassan on kohdeltava jäseniään tasapuolisesti, joten sääntöihin ei voida ottaa määräyksiä, joilla esimerkiksi tietty jäsenryhmä asetetaan perusteettomasti eri asemaan muihin jäsenryhmiin verrattuna.

Työttömyyskassalain 2 §:n 2 momentin mukaan säännöissä on mainittava ainakin:

- kassan nimi, johon tulee sisältyä sana "työttömyyskassa", ja kunta, joka on kassan kotipaikka
- ne ammatit tai työalat, jotka kassan toiminta käsittää
- jäsenmaksujen laskemisen perusteet ja perimistapa sekä miten jäsenmaksujen suuruutta muutetaan ja milloin jäsenmaksu on maksettava
- millä edellytyksillä jäsen voidaan vapauttaa jäsenmaksujen suorittamisesta
- miten kassan hallinto järjestetään ja miksi ajaksi jäsenet valitaan kassan hallintoelimiin sekä mitä asioita hallintoelimet käsittelevät
- mahdollisesta valtuuskunnasta, sen tehtävistä ja kokoonpanosta
- kenellä on oikeus kirjoittaa kassan nimi
- minkä ajan kuluessa tilikauden päätyttyä tilinpäätöksen tulee olla valmiina, miten kassan hallinto ja tilit tarkastetaan sekä milloin ja miten tilinpäätös vahvistetaan
- milloin kassan varsinainen kokous pidetään ja siellä käsiteltävät asiat
- millä tavalla kutsu kokoukseen ja muut tiedonannot toimitetaan kassan jäsenille
- miten yrittäjäkassan varat käytetään, jos kassa puretaan.

Työttömyyskassa voi sisällyttää sääntöihinsä muutakin, kuin mikä on mainittu edellä työttömyyskassalain luettelossa.

Jos työttömyyskassan säännöt ovat ristiriidassa voimassa olevan lainsäädännön kanssa, sääntöjen sijasta on sovellettava lakia ja työttömyyskassan säännöt tulee muuttaa vastaamaan lainsäädäntöä mahdollisimman pikaisesti. Muutoin työttömyyskassan tulee luonnollisesti noudattaa omia vahvistettuja sääntöjään.

Työttömyyskassa voi päättää sääntöjensä ulkoasun, pykäläjärjestyksen ja käytetäänkö säännöissä esimerkiksi sisällysluetteloa. Hallintolain 9 §:n mukaan työttömyyskassan on käytettävä asiallista, selkeää ja ymmärrettävää kieltä. Työttömyyskassan tulee huolehtia, että sen säännöissä käytetyt ilmaukset ja asioiden esittämisjärjestys täyttävät hallintolain vaatimukset.

3.2 Kassan nimi, kotipaikka, toiminta-alue ja tehtävä

Työttömyyskassalain 2 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan kassan säännöissä on mainittava *kassan nimi, johon tulee sisältyä sana "työttömyyskassa" ja kunta, joka on kassan kotipaikka*.

Työttömyyskassa voi itse valita, onko sen virallisena nimenä suomenkielinen nimi, ruotsinkielinen nimi vai molemmat. Jos työttömyyskassalla on ruotsinkielinen nimi, nimeen tulee sisältyä sana "arbetslöshetskassa". Erikielisten nimien on sisällöltään vastattava toisiaan.

Työttömyyskassa voi käyttää nimenään myös kirjainlyhennettä tai sisällyttää nimeensä kirjainlyhenteen. Säännöissä voidaan virallisen nimen lisäksi mainita erikseen lyhenne, jota nimestä käytetään. Virallista nimeä ja lyhennettä valitessaan työttömyyskassan tulisi kiinnittää huomiota myös siihen, ettei se ole sekoitettavissa muiden kassojen nimiin tai lyhenteisiin.

Työttömyyskassan säännöissä on myös mainittava kunta, joka on kassan kotipaikka. Työttömyyskassalain 1 §:n 2 momentin mukaan työttömyyskassan toiminta-alueena on koko maa, joten työttömyyskassa ei voi säännöissään rajata toiminta-alueitaan maantieteellisesti.

Työttömyyskassan tehtävä on määritelty työttömyyskassalain 1 §:n 1 momentissa. Sen mukaan työttömyyskassan tarkoituksena on työttömyys- turvalaissa tarkoitetun ansioturvan ja siihen liittyvien ylläpitokorvausten (nykyisin kulukorvaus) järjestäminen jäsenilleen. Työttömyyskassan tehtävä olisi syytä mainita säännöissä. Lainkohtaa voisi täydentää siten, että siinä mainitaan myös muut kassan toimialaan kuuluvat lakisääteiset etuudet, koska vuorotteluvapaalain perusteella myös vuorottelukorvauksen maksaminen kuuluu työttömyyskassan tehtäviin.

Tehtäviään määritellessään työttömyyskassan tulee ottaa huomioon, että työttömyyskassalain 1 §:n 3 momentin mukaan työttömyyskassa ei saa harjoittaa muuta kuin työttömyyskassalain mukaista toimintaa, joten työttömyyskassa ei voi säännöissään laajentaa toimintaansa työttömyyskassalaille vieraisiin aloihin.

4 Kassan jäsenyys

4.1 Jäsenyyden ehdot

Työttömyyskassalain 3 §:ssä on säädetty työttömyyskassan jäsenyyden edellytyksistä, mutta niistä on perusteltua todeta myös kassan säännöissä samalla, kun kassa määrittelee toimialansa.

Edellä mainitun lainkohdan mukaan palkansaajakassan jäseneksi pääsee *työttömyysturvalain soveltamisalaan* kuuluva palkkatyöntekijä, joka ei ole täyttänyt 68 vuotta ja joka työskentelee sellaisessa ammatissa tai sellaisella työalalla, joka kuuluu kassan toiminnan piiriin. Palkkatyöntekijänä pidetään sellaista palkansaajaa, jonka toimeentulon on katsottava perustuvan toiselle tehtävästä työstä saatavaan palkkatuloon.

Yrittäjäkassan jäseneksi pääsee työttömyysturvalain soveltamisalaan kuuluva yrittäjä, joka ei ole täyttänyt 68 vuotta. Yrittäjänä pidetään työttömyysturvalain 1 luvun 6 §:ssä tarkoitettua henkilöä, jonka toimeentulon on katsottava perustuvan yritystoiminnasta saatavaan tuloon.

Työttömyyskassan jäseneksi pääsyn edellytyksenä ei ole se, että jäsenyyttä hakeva asuu Suomessa. Työttömyyskassan jäseneksi voi päästä myös Suomessa työskentelevä, mutta muussa jäsenvaltiossa asuva palkkatyöntekijä tai lähetetty työntekijä, joka työskentelee muussa valtiossa. Myös työttömyysturvalain soveltamisalaan kuuluvat virkamiehet voivat päästä ulkomailla työskennellessään työttömyyskassan jäseneksi.

Työttömyyskassalain 2 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan työttömyyskassan *säännöissä on mainittava ne ammatit tai työalat, jotka kassan toiminta käsittää* eli työttömyyskassan on määriteltävä säännöissään toimialansa. Jäsenyyden ehdoksi ei voida asettaa tietyn työehtosopimuksen piiriin kuulumista tai muuta työehtosopimuksesta johdettavaa määrystä.

Toimiala voi olla myös yleinen. Yrittäjäkassojen osalta tällaisena (yleisenä) toimialana on maininta siitä, että työttömyyskassan jäseneksi voi liittyä vain yrittäjä. Yrittäjäkassa voi määritellä toimialansa myös tarkemmin. Sellaista toimialaa, joka käsittäisi sekä palkansaajat että yrittäjät, ei työttömyyskassalain 1 §:n 1 momentin perusteella kuitenkaan voida muodostaa.

Työttömyyskassan toimiala voi olla myös tutkintopohjainen. Työttömyyskassan jäseneksi voi kuitenkin päästä työttömyyskassalaissa mainittuja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen ja kansainvälisiin sopimuksiin sekä työttömyyskassan purkautumiseen, selvitystilaan asettamiseen tai konkurssiin liittyviä poikkeustilanteita lukuun ottamatta vain palkkatyössä oleva tai yritystoimintaa harjoittava henkilö.

Kassa voi halutessaan asettaa jäseneksi pääsemisen edellytykseksi tietyn alan tutkinnon suorittamisen lisäksi sen, että henkilö jäsenyyttä haikessaan myös työskentelee työttömyyskassan toimialalla. Toinen vaihtoehto on, että jäseneltä edellytetään tietyn alan tutkintoa, mutta se, millä

alalla hän jäseneksi liittyessään työskentelee, ei vaikuta jäseneksi pääsemiseen. Työttömyyskassa voi myös muotoilla sääntöihinsä säännöksen siitä, millä edellytyksillä työssä oleva opiskelija voi liittyä työttömyyskassan jäseneksi.

4.2 Jäsenyyden hakeminen ja alkaminen

Työttömyyskassalain 3 §:n 8 momentin mukaan kassan jäsenyys alkaa siitä päivästä, josta alkaen henkilö on maksanut jäsenmaksunsa, aikaisintaan kuitenkin siitä päivästä, jona hän on kirjallisesti hakenut kassan jäsenyyttä. Työttömyyskassa ei voi säännöillään päättää jäsenyyden alkamisesta lain säännöksestä poikkeavasti.

Voimassa oleva lainsäädäntö ei salli julkisen hallintotehtävän ulkoistamista, joten työttömyyskassa ei voi säännöissään määrätä jäsenyyden alkamisesta ennen kuin jäsenyyshakemus on saapunut nimenomaisesti työttömyyskassalle. Jäsenyyden ei voida katsoa alkaneen hakemuksen saapua muulle taholle tai henkilölle (esimerkiksi asiamies), joka ei ole työsuhteessa työttömyyskassaan.

Jäseneksi ottaminen on työttömyyskassalain 3 §:n 6 momentin mukaan kassan hallituksen asia, jos kassan säännöissä ei ole toisin määrätty. Jos työttömyyskassan jäseneksi ottamisesta voi päättää vain hallitus, tulisi asiasta mainita ainakin hallituksen tehtäviä koskevassa sääntökohdassa. Hallituksen tulee tällöin kokoontua riittävän usein, jotta päätös jäsenyysasioissa voidaan tehdä viivytyksettä.

Jos muutkin tahot kuin hallitus ovat oikeutettuja tekemään jäseneksi ottamispäätöksiä, on tärkeää, että nämä tahot, joita voivat olla vain kassaan työsuhteessa olevat henkilöt, todetaan työttömyyskassan säännöissä yksiselitteisesti.

5 Jäsenmaksut

5.1 Laskemisen perusteet

Työttömyyskassalain 2 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan säännöissä on mainittava *jäsenmaksujen laskemisen perusteet sekä miten jäsenmaksujen suuruutta muutetaan*. Jäsenmaksuvelvollisuus on jäsenen keskeisiä velvollisuuksia, minkä takia on perusteltua, että säännöissä on määräyksiä jäsenmaksusta tarkemmin kuin työttömyyskassalaki suoraan vaatii. Olennaista on, että työttömyyskassalla on mahdollisimman selkeät ja yksiselitteiset sääntömääräykset jäsenmaksusta.

Tällä hetkellä työttömyyskassoilla on käytössään kuukausijäsenmaksuja, vuosijäsenmaksuja ja jäsenmaksuja, jotka perustuvat tiettyyn osuuteen jäsenen tuloista. Lainsäädännössä ei ole määritelty sitä, mihin tuloihin prosentuaalisen jäsenmaksun täytyy perustua, joten työttömyyskassat voivat vapaasti määrätä näistä asioista säännöissään.

Työttömyyskassan tulee jäsenmaksun perusteena olevia tuloja määritellään kiinnittää erityistä huomiota siihen, että tulo on määritelty riittävän täsmällisesti, etteivät sääntömääräykset aiheuta tulkintaongelmia. Jos jäsenmaksun perusteena olevina tuloina halutaan esimerkiksi käyttää samaa tuloa kuin ansiopäivärahaa määriteltäessä, on syytä käyttää täsmälleen samoja ilmaisuja kuin etuuslainsäädännössä.

Yrittäjäksi ryhtyneellä palkansaajakassan jäsenellä on työttömyyskassalain 4 §:n 3 momentin mukaan oikeus säilyttää jäsenyytensä palkansaajakassassa korkeintaan puolentoista vuoden ajan yrittäjäksi ryhtymisestään. Työttömyyskassan tulisi säännöissään määrätä myös tässä erityistilanteessa noudatettavista jäsenmaksun perusteena olevista tuloista, koska yrittäjäksi ryhtyneellä ei yleensä ole sellaisia tuloja, jotka ovat palkansaajakassan jäsenmaksun perusteena.

Säännöissä on myös kerrottava, miten jäsenmaksun suuruutta muutetaan, joten niissä on oltava maininta siitä, että jäsenmaksu vahvistetaan vuosittain Finanssivalvonnassa työttömyyskassan tekemän esityksen pohjalta.

Niiden työttömyyskassojen, jotka ovat järjestäneet jäsenilleen merialan lisävakuutuksen, tulee lisätä säännös tähän vakuutukseen liittyvästä jäsenmaksusta. Sääntöihin on myös mahdollista sisällyttää määräykset lisävakuutuksen perusteella myönnettävän etuuden saamisen edellytyksistä ja maksettavan etuuden määrästä, mutta työttömyyskassalaki ei tätä edellytä. Näiden ehtojen on tällöin vastattava sitä, mitä sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö on päättänyt myöntäessään työttömyyskassalle oikeuden järjestää jäsenilleen merialan lisävakuutuksen tai vahvistaessaan lisävakuutuksen perusteella maksetun etuuden määrän.

5.2 Jäsenmaksun maksaminen ja perimistapa

Työttömyyskassalain 2 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan säännöissä on mainittava se, *milloin jäsenmaksu on maksettava*. Työttömyyskassan säännöissä on siis oltava säännös jäsenmaksuajasta eli ajasta, jonka kuluessa jäsenen on jäsenmaksuvelvollisuuden syntymisen jälkeen maksettava jäsenmaksunsa.

Jos jäsenmaksua ei ole maksettu määrättyssä ajassa, kyseessä on jäsenmaksun laiminlyönti, jonka takia työttömyyskassa voi erottaa jäsenen. Työttömyyskassa voi itse määritellä jäsenmaksuajan pituuden. Liian pitkiä jäsenmaksuaikoja on kuitenkin syytä välttää. Esimerkiksi kuuden kuukauden maksuaikaa voidaan pitää varsin pitkänä, kun otetaan huomioon, että työssäoloaika on pääsääntöisesti 26 viikkoa.

Kiinteää vuosijäsenmaksua perivä työttömyyskassa voi määritellä jäsenmaksuajan esimerkiksi siten, että jäsenen tulee maksaa jäsenmaksunsa tietyn ajan kuluessa jäsenmaksulaskun lähettämispäivästä lukien tai jäsenmaksu on maksettava jäsenmaksulaskussa ilmoitettuun eräpäivään mennessä. Sääntöihin voidaan ottaa myös määräyksiä siitä, minkä ajan kuluessa (esimerkiksi jäsenyyslakemuksen saapumisesta) jäsenmaksu-

lasku tulee lähettää tai minä ajankohtana tai aikavälillä vuosijäsenmaksu säännöllisesti lähetetään, jos kyseessä on jo aiemmin kassan jäseneksi hyväksytty henkilö.

Kuukausijäsenmaksua tai prosentuaalista jäsenmaksua perivä työttömyyskassa voi määritellä jäsenmaksuajan siten, että jäsenen tulee maksaa jäsenmaksunsa tietyn ajan kuluessa siitä ajankohdasta lukien (esimerkiksi sen kuukauden alkamisesta tai päättymisestä lukien), johon jäsenmaksu kohdistuu.

Finanssivalvonnan käsityksen mukaan lain säännöstä ei täytä se, että säännöissä todetaan, että työttömyyskassan hallitus päättää jäsenmaksuajan.

Työttömyyskassalain 2 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan säännöissä on mainittava myös *jäsenmaksun perimistapa*. Kassan säännöissä tulisi mainita, jos jäsen voi valtuuttaa työnantajan perimään jäsenmaksun tai jos työttömyyskassalla on oikeus periä kassan jäsenmaksu kassan maksamista veronalaisista etuuksista suoraan etuuksien maksamisen yhteydessä.

5.3 Jäsenmaksusta vapauttaminen

Työttömyyskassalain 2 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaan työttömyyskassan säännöissä on mainittava, *millä edellytyksillä jäsen voidaan vapauttaa jäsenmaksujen suorittamisesta*.

Jäsenmaksuvapautusta koskevaa säännöstä laadittaessa tulisi kiinnittää erityistä huomiota säännöksen selkeyteen ja sovellettavuuteen käytännössä. Jäsenmaksusta tulisi vapauttaa vain sellaisessa tilanteessa, jolloin jäsenellä on velvollisuus maksaa jäsenmaksua.

Jos vapautuksen syyksi on määritelty tilanne, jossa kassan sääntöjen mukaan jäsenmaksuvelvollisuutta ei edes ole (esimerkiksi prosentuaalista jäsenmaksua perivän työttömyyskassan jäsenellä ei ole jäsenmaksun perusteena olevia tuloja), on vapautuspykälä tarpeeton ja se voi olla harhaanjohtava.

Euromääräistä kuukausi- tai vuosijäsenmaksua perivä kassa voi vapauttaa jäsenen jäsenmaksuvelvollisuudesta esimerkiksi sillä perusteella, että hänellä ei ole tiettyjä tuloja kokonaisen kalenterikuukauden ajalla. Työttömyyskassa voi itse määritellä ne tulot, joiden puuttuminen oikeuttaa jäsenmaksusta vapautumiseen.

Säännöissä olisi myös syytä mainita se taho, joka päättää mahdollisesta jäsenmaksuvapautuksesta. Säännöissä on tarvittaessa syytä mainita myös siitä, että jäsenen on ilmoitettava jäsenmaksuvapautuksen perusteesta työttömyyskassalle. Tästä asiasta on syytä tiedottaa myös muutoin kuin kassan säännöissä.

Työttömyyskassa voi myös päättää, ettei sen jäsen voi vapautua jäsenmaksun maksamisesta millään perusteella.

5.4 Jäsenmaksun palauttaminen

Jäsen on velvollinen maksamaan jäsenmaksua vain jäsenyysajalta ja toisaalta työttömyyskassa on oikeutettu perimään jäseneltä jäsenmaksua vain siltä ajalta, jona jäsen on vakuutettuna työttömyyskassassa työttömyyden varalta.

Työttömyyskassalain 4 §:n 5 momentin mukaan eronneella tai erotetulla jäsenellä ei ole oikeutta saada takaisin kassalle suorittamiaan maksuja, jotka kohdistuvat eroamis- tai erottamisajankohtaa edeltävään aikaan, mikä Finanssivalvonnan käsityksen mukaan viittaa siihen, että jäsenellä olisi oikeus saada takaisin maksamansa jäsenmaksut, jotka kohdistuvat jäsenyyden päättymisen jälkeiseen aikaan.

Finanssivalvonta suosittelee, että kiinteää vuosijäsenmaksua perivät työttömyyskassat ottaisivat sääntöihinsä määräyksen siitä, että jäsenmaksu on vain osa vuosijäsenmaksusta, jos jäsenyys kestää vain osan vuotta eli jäsen liittyy kassaan tai eroaa siitä kesken vuoden. Finanssivalvonta pitää käytännön syistä riittävänä, että vajaan vuoden jäsenmaksu laskettaisiin kuukausitasolla.

Edelleen käytännön kannalta sääntöihin voidaan kirjata, että jo maksettu jäsenmaksu palautetaan jäsenen pyynnöstä. Säännöissä on myös mahdollista määrätä, minkä ajan kuluessa mahdollinen pyyntö on tehtävä ja että hyvin vähäistä, esimerkiksi tietyn euromäärän alle jäävää jäsenmaksun osaa ei palauteta.

6 Jäsenyyden päättyminen

6.1 Kassasta eroaminen

Työttömyyskassalaissa ei ole säännöksiä työttömyyskassasta eroamisesta eikä laissa mainita, että tästä seikasta olisi määrättävä kassan säännöissä.

Myöhempien mahdollisten näyttöongelmien välttämiseksi Finanssivalvonta suosittelee, että eroilmoitus kassaan voitaisiin tehdä vain kirjallisesti. On kuitenkin mahdollista, että työttömyyskassa päättää ottaa vastaan myös suullisia eroilmoituksia.

6.2 Kassasta erottaminen

Työttömyyskassalain 4 §:n 1 momentin mukaan työttömyyskassan hallitus voi jäsentä kuultuaan antaa huomautuksen tai varoituksen taikka erottaa jäsenyydestään sen,

- 1) joka jäseneksi liittyessään on antanut vääriä tai harhaanjohtavia tietoja;
- 2) joka vilpillisesti on ilmoittanut väärin tai salannut jonkin päivärahan saantiin tai sen suuruuteen vaikuttavan seikan; sekä
- 3) joka kieltäytyy noudattamasta kassan sääntöjä.

Työttömyyskassalain 4 §:n 2 momentin mukaan jäsen, joka ei säännöissä määrätyn ajan kuluessa maksa jäsenmaksua, voidaan erottaa kassan jäsenyydestä siitä päivästä lukien, josta jäsenmaksut ovat maksumatta.

Työttömyyskassalain 4 §:n 3 momentin mukaan työttömyyskassa voi erottaa jäsenyydestään sen, joka on pysyvästi siirtynyt pois ammatista tai työalalta, joka kuuluu kassan toiminnan piiriin. Yrittäjäksi siirtynyt palkansaajakassan jäsen voi säilyttää jäsenyytensä palkansaajakassassa korkeintaan puoleltoista vuoden ajan yritystoiminnan aloittamisesta lukien.

Työttömyyskassalaki ei vaadi, että huomautuksen, varoituksen tai erottamisen perusteista mainittaisiin työttömyyskassan säännöissä, joten säännös voidaan jättää pois työttömyyskassan säännöistä tai viitata vain työttömyyskassalaissa olevaan lainkohtaan.

Työttömyyskassa ei kuitenkaan voi säännöissään laajentaa varoituksen, huomautuksen tai erottamisen perusteita työttömyyskassalaissa säänneltyyn verrattuna. Työttömyyskassa voi säännöissään tarkentaa tai rajoittaa omaa erottamistoimivaltaansa, koska työttömyyskassalaki ei vaadi, että työttömyyskassan tulee aina erottaa jäsen esimerkiksi vähäisen jäsenmaksujen laiminlyönnin takia.

Työttömyyskassalain 12 §:n 1 momentin mukaan työttömyyskassan hallitus huolehtii kassan hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä edustaa kassaa. Kassan säännöissä voidaan määrätä, saadaanko ja miten laajalti hallituksen tehtäviä antaa yhdelle tai useammalle hallituksen jäsenelle taikka hallitukseen kuulumattomalle kassan palveluksessa olevalle muulle toimihenkilölle.

Laki mahdollistaa, että työttömyyskassa voi säännöissään määrätä, että huomautuksen, varoituksen tai kassasta erottamisen voi tehdä hallituksen lisäksi tai pelkästään esimerkiksi kassanjohtaja. Jos työttömyyskassa haluaa antaa päätöksentekovaltaa hallitukseen kuulumattomalle kassaan työsuhteessa olevalle henkilölle, asiasta on otettava määräys työttömyyskassan sääntöihin.

7 Kassan hallinto

Työttömyyskassalain 2 §:n 2 momentin 6 kohdan mukaan työttömyyskassan säännöissä on mainittava, *miten kassan hallinto järjestetään ja miksi ajaksi jäsenet valitaan kassan hallintoelimiin sekä mitä asioita hallintoelimet käsittelevät.*

Työttömyyskassalain mukaisia kassan hallintoelimiä ovat kassan kokous ja hallitus. Lisäksi työttömyyskassalla voi olla valtuuskunta. Kassan kokous on joko jäsenten kokous tai edustajisto. Jatkossa kassan kokouksella tarkoitetaan näitä molempia.

Säännöistä tulee siis ilmetä, onko kassan ylin päättävä elin jäsenten kokous vai edustajisto. Muita vaihtoehtoja työttömyyskassalain 6 § ei salli. Työttömyyskassan säännöissä on oltava säännökset myös hallituksesta sekä mahdollisesta valtuuskunnasta. Työttömyyskassalla voi olla hallituksen apuna myös työvaliokunta. Lisäksi työttömyyskassalla tulee olla vastuunalainen toimihenkilö.

7.1 Hallinnon järjestämisestä

Työttömyyskassan säännöt ovat keskeisessä asemassa työttömyyskassan hallinnon järjestämisessä, koska työttömyyskassalaki jättää kassalle paljon harkintavaltaa hallintonsa ja johtonsa organisoimisessa. Esimerkiksi eri hallintoelimien koko on varsin vapaasti päätettävissä.

Laki antaa työttömyyskassoille myös merkittävää päätösvaltaa toimivalan jakamisessa eri hallintoelimien ja toimihenkilöiden kesken. Tehtävien jako kassan hallintoelinten välillä on syytä tehdä riittävän tarkasti, jotta välttyään toimivaltaa ja vastuuta koskevilta ongelmilta.

Finanssivalvonnan käsityksen mukaan kassan hallinnon järjestämisessä tulisi ottaa huomioon muun muassa seuraavat seikat:

- Kassa hoitaa julkista tehtävää ja muun toiminnan harjoittaminen on kiellettyä
- Kassan varojen käyttö on tarkkaan rajoitettua ja sijoitustoiminta säänneltyä
- Kassalta edellytetään itsenäisyyttä suhteessa muihin yhteisöihin
- Kassa ei voi siirtää julkisen vallan käyttämistä muulle taholle
- Kassalla täytyy olla riittävä sisäinen valvonta ja riskien hallinta
- Yhdenvertaisuusperiaate ja laillisuusedellytys korostuvat kassan toiminnassa
- Etuus- ja jäsenyysasiat on ratkaistava viivytyksettä

Työttömyyskassan ainoa tehtävä on laissa säädettyjen etuuksien järjestäminen jäsenilleen. Puolueettomuuden ja laillisuuden vaatimukset korostuvat tätä tehtävää hoidettaessa. Kassa ei voi säännöissään määrätä muusta kuin työttömyyskassalain mukaisesta toiminnasta tai asettaa jäsenelleen työttömyyskassan toimintaan liittymättömiä velvollisuuksia.

Kassan hallinnon tulisi tukea yksinomaan kassan tehtävän tehokasta ja asianmukaista hoitamista ja tämän vuoksi esimerkiksi samalla alalla

toimivaa edunvalvontaorganisaatiota vastaava hallintorakenne ei välttämättä sovellu työttömyyskassan tehtävien hoitamiseen.

Hallintoelinten suuri koko ei Finanssivalvonnan käsityksen mukaan edistä tehokasta toimintaa tai takaa laadukasta päätöksentekoa. Rasakat hallintorakenteet voivat sen sijaan aiheuttaa jäsenille merkittäviä kustannuksia ja työttömyyskassojen hallintokuluissa jäsentä kohti lasketuna onkin hyvin suuria eroja. Kassan olisi syytä pohtia aiheutuuko sen hallinnosta (hallitus, valtuuskunta, kokous) sellaisia kustannuksia, joista ei saada vastaavaa kassan toimintaan liittyvää hyötyä.

Toimivallan jakamisessa hallintoelinten ja toimihenkilöiden välillä tulisi huomioida se, että rutiininomaisten tai merkitykseltään vähäisempien asioiden hoitaminen kassan hallituksessa ei ehkä ole tarkoituksenmukaista. Esimerkiksi jäsenyyttä koskevissa asioissa on syytä harkita voisiko jäsenyydestä päättää kassan toimihenkilö kassan hallituksen sijaan. Harvaan kokoontuvassa hallituksessa tehtävä päätöksenteko ei välttämättä ole hallintolain edellyttämällä tavalla viivytyksetöntä.

7.2 Jäsenten kokous tai edustajisto

Työttömyyskassalain 2 §:n 2 momentin 10 kohdan mukaan työttömyyskassan säännöissä on määrättävä, *milloin kassan varsinainen kokous pidetään*. Työttömyyskassalain 8 §:n mukaan työttömyyskassan varsinainen kokous on pidettävä säännöissä määrätyn välein vähintään joka viides vuosi. Finanssivalvonta suosittelee, että kassan ylimmän päättävän elimen kokouksia pidettäisiin useammin kuin viiden vuoden välein.

Finanssivalvonta suosittelee, että kassan kokous pidetään neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä, mikä vastaa sitä aikaa, jona työttömyyskassan on toimitettava rahoitusosuushakemuksensa tilinpäätöksineen sosiaali- ja terveysministeriölle. Laissa ei ole kuitenkaan säännöstä kokouksen ajankohdasta, joten kassa voi määritellä sen kuukauden, johon mennessä kokous on pidettävä.

Työttömyyskassalain 2 §:n 2 momentin 11 kohdan mukaan työttömyyskassan säännöissä on määrättävä, *millä tavalla kutsu kokoukseen toimitetaan kassan jäsenille*. Sen sijaan työttömyyskassalaissa ei säännellä kassan kokouksen koollekutsumistapaa tai järjestämispaikkaa, joten ne työttömyyskassa voi määritellä itselleen tarkoituksenmukaisella tavalla.

Työttömyyskassan tulee kuitenkin muistaa, että kassan on työttömyyskassalain 3 §:n 4 momentin mukaan kohdeltava jäseniään yhdenvertaisesti. Säännöissä olisi perusteltua mainita se, minkä toimielimen velvollisuutena on huolehtia kokouskutsun toimittamisesta, mikä on vähimmäisaika kutsun toimittamiselle ja millä tavalla kutsu toimitetaan.

Työttömyyskassalain 7 §:ssä on säädetty päätöksenteosta kassan kokouksessa. Sen mukaan kassan kokouksessa kullakin läsnä olevalla jäsenellä tai kokousedustajalla on yksi ääni. Äänten mennessä tasan vaali ratkaistaan arvalla. Muissa asioissa tulee päätökseksi se mielipide, johon kokouksen puheenjohtaja on yhtynyt. Näiden seikkojen ottaminen sään-

töihin ei ole välttämätöntä, koska ne ilmenevät suoraan laista.

Nimenomaista läsnäoloa koskevaa vaatimusta ja edustajaa koskevan sääntelyn puuttumista on tulkittu siten, ettei äänivaltaa voi käyttää asia miehen välityksellä. Laissa ei ole myöskään säännöksiä siitä, että kokoukseen osallistumisen edellytykseksi voitaisiin säännöissä asettaa ennakkoilmoittautuminen, joten Finanssivalvonta on tulkinut sääntelyn puuttumista siten, ettei ennakkoilmoittautumisen vaatiminen fyysiseen kokoukseen osallistumisen edellytyksenä ole sallittua. Ennakkoilmoittautumista voidaan käytännön järjestelyjen vuoksi pyytää, mutta se ei voi olla edellytyksenä fyysiseen kokoukseen osallistumiselle.

Työttömyyskassalain 7 a §:ssä on säädetty etäosallistumismahdollisuudesta kassan kokoukseen. Sen mukaan kassan kokoukseen saa osallistua tietoliikenneyhteyden tai muun teknisen apuvälineen avulla. Edellytyksenä menettelyn käyttämiselle on, että osallistumisoikeus ja ääntenlaskennan oikeellisuus voidaan selvittää tavallisessa kokouksessa noudatettaviin menettelyihin verrattavalla tavalla. Tällaisesta osallistumismahdollisuudesta, sen käyttämisen edellytyksistä ja menettelystä on mainittava kokouskutsussa.

Hallituksen esityksen (HE 40/2020) perustelujen mukaan säännös lisätäisiin lakiin selvyuden vuoksi ja se mahdollistaisi kassan kokouksen järjestämisen teknisiä apuvälineitä käyttäen esimerkiksi laajalle levinneen tartuntataudin oloissa. Kassan kokouksen lisäksi teknisiä apuvälineitä voitaisiin käyttää myös edustajiston ja valtuuskunnan kokouksissa.

Etäosallistumismahdollisuutta koskevan säännöksen ottaminen kassan sääntöihin ei ole välttämätöntä, koska se ilmenee suoraan laista. Säännös ei kuitenkaan koske hallituksen kokouksia. Hallituksen jäsenten etäosallistumismahdollisuudesta olisi hyvä selvyuden vuoksi todeta myös kassan säännöissä, erityisesti jos kassan säännöissä hallituksen päätösvaltaisuus edellyttää, että tietty määrä hallituksen jäsenistä on paikalla/läsnä hallituksen kokouksessa. Tästä asiasta ei kuitenkaan ole säännöksiä työttömyyskassalaissa, joten kassa voi muotoilla sääntökohdan omia tarpeitaan vastaavaksi.

Työttömyyskassalaissa ei ole lainkaan määränemmistöä koskevia säännöksiä. Työttömyyskassan säännöissä voidaan tiettyjen päätösten tekemiselle asettaa edellytys, jonka mukaan päätöksen tekemiseen vaaditaan tietyn suuruinen osuus äänistä. Lisäksi säännöissä voidaan määrätä siitä, että äänten mennessä tasan puheenjohtajan kanta on ratkaiseva.

Työttömyyskassalain mukaan sulautumista koskeva päätös on kuitenkin sulautuvan kassan osalta pätevä vain, jos sitä on kannattanut sellainen äänten enemmistö, joka vaaditaan asetettaessa kassa selvitystilaan. Koska laissa ei ole säännöstä selvitystilaan asettamiseen vaadittavasta määränemmistöä, on tällä säännöksellä vaikutusta sulautumispäätöksen tekemisessä vain silloin, kun kassan säännöissä on edellytetty äänten enemmistöä selvitystilaan asettamiseksi. Työttömyyskassan säännöissä voidaan määrätä sulautumiseen vaadittavasta äänten enemis-

töstä ja määräys voidaan ottaa myös sen tilanteen varalle, että kassa on fuusioissa vastaanottavana kassana.

Työttömyyskassa voi myös halutessaan määritellä säännöissään äänestysmenettelyä tarkemmin ja lisätä sääntöihinsä määräyksiä esimerkiksi pöytäkirjan pitämisestä kassan kokouksessa, pöytäkirjan tarkastamisesta ja siitä, miten pöytäkirjasta tiedotetaan kassan jäsenille.

Työttömyyskassalain 2 §:n 2 momentin 6 kohdan mukaan kassan säännöissä on myös määrättävä, *miksi ajaksi jäsenet valitaan kassan hallintoelimiin*. Hallintoelinten toimikausien tulee ilmetä säännöistä. On esimerkiksi mahdollista, että edustajisto kokoontuu vuosittain, mutta edustajiston toimikaudeksi on säännöissä määritelty useampi vuosi, jolloin edustajistoa ei tarvitse valita joka vuosi. Tällöin edustajiston vuosittaisia tehtäviä ei myöskään tarvitse siirtää mahdolliselle valtuuskunnalle.

Työttömyyskassalaissa ei ole säädöksiä siitä, miten edustajat työttömyyskassan edustajistoon valitaan. Tämän työttömyyskassa voi siis järjestää itselleen tarkoituksenmukaisimmalla tavalla. Tässä tulee kuitenkin muistaa, että työttömyyskassa on työttömyyskassalain 3 §:n 4 momentin mukaan velvollinen kohtelemaan jäseniään yhdenvertaisesti. Finanssivalvonnan käsityksen mukaan tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että kaikilla kassan jäsenillä tulee lähtökohtaisesti olla mahdollisuus asettua ehdolle ja osallistua edustajiston valintaan. Merkittävimmät seikat vaalien järjestämisestä on perusteltua todeta säännöissä ja tarkemmin asiat voidaan todeta vaalijärjestyksessä. Vaalijärjestys tulisi hyväksyä edustajistossa eikä jättää sitä hallituksen päätettäväksi.

Työttömyyskassalain 2 §:n 2 momentin 10 kohdan mukaan työttömyyskassan säännöissä on mainittava *työttömyyskassan varsinaisessa kokouksessa käsiteltävät asiat*. Tämä koskee sekä kassan jäsenten että edustajiston varsinaista kokousta. Työttömyyskassalain 8 §:ssä on luetelo niistä asioista, jotka on käsiteltävä työttömyyskassan varsinaisessa kokouksessa, joten nämä asiat tulisi mainita myös kassan säännöissä tai vähintään viitata tältä osin työttömyyskassalain 8 §:n säännökseen.

Sääntökohdan muotoiluun vaikuttaa se, kuinka usein varsinainen kokous pidetään ja onko kassalla mahdollisesti valtuuskunta. Kassan kokoukselle kuuluvia sekä hallituksen toiminnan valvomiseen liittyviä tehtäviä on työttömyyskassalain 15 §:n mukaan mahdollista säännöissä määrätä valtuuskunnan hoidettavaksi, jos kassan kokous ei kokoonnu vuosittain.

Työttömyyskassan varsinaisessa kokouksessa on työttömyyskassalain 8 §:n mukaan:

- esitettävä kultakin toimintakaudelta hallituksen toimintakertomus ja tilintarkastajien lausunto
- vahvistettava kunkin vuoden tilinpäätös
- päätettävä niistä toimenpiteistä, joihin hallinto ja tilit antavat aiheita
- päätettävä vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille
- määrättävä valtuuskunnan ja hallintoelinten jäsenten ja tilintarkastajien palkkiot

- toimitettava valtuuskunnan ja hallituksen jäsenten ja tilintarkastajien vaali
- määrättävä jäsenmaksun perusteet; sekä
- käsiteltävä muut kokouskutsussa käsiteltäviksi ilmoitetut asiat

Muita kuin edellä mainittuja asioita ei saa ottaa kokouksessa lopullisesti päätettäväksi. Kassan kokouksessa voidaan tehdä lopullisia päätöksiä vain asioista, jotka on mainittu kokouskutsussa.

Vastuuvapauden myöntäminen tilivelvollisille tarkoittaa, että työttömyyskassa luopuu mahdollisista korvausvaatimuksista hallituksen jäseniä tai muiden toimielinten jäseniä kohtaan niissä asioissa, jotka on saatettu kassan kokouksen tietoon. Vastuuvapaus voidaan jättää myöntämättä, jos esimerkiksi joku hallituksen jäsen on toimillaan aiheuttanut suurta vahinkoa työttömyyskassalle.

Työttömyyskassalain 14 §:ssä on säädetty erityinen vahingonkorvausvelvollisuus hallituksen ja valtuuskunnan jäsenille sekä kassanjohtajalle, joten Finanssivalvonta pitää perusteltuna, että työttömyyskassan kokouksessa päätetään kaikkien näiden tahojen vastuuvapauksista. Ilmaukset valtuuskunnan jäsen ja hallituksen jäsen pitävät sisällään myös näiden toimielinten puheenjohtajat.

Jäsenmaksun perusteista päättäminen ei tarkoita, että kassan kokouksessa olisi päätettävä, minkä suuruinen jäsenmaksuesitys tehdään Finanssivalvonnalle. Tämäkin tehtävä on kuitenkin kassan säännöissä mahdollista määrätä kassan kokouksen tehtäväksi.

Jäsenmaksun perusteista päättäminen tarkoittaa lähinnä siitä päättämistä, onko jäsenmaksu prosentuaalinen jäsenmaksu vai kiinteä vuosi- tai kuukausijäsenmaksu. Kyseessä on työttömyyskassan toiminnan kannalta niin perustavaa laatua oleva asia, että se on syytä käsitellä kassan kokouksessa.

Edellä mainittujen työttömyyskassalaissa lueteltujen kassan kokouksessa käsiteltävien asioiden lisäksi kassan kokouksessa olisi syytä käsitellä myös seuraavat asiat, vaikka työttömyyskassalaki ei tähän suoraan velvoita. Varsinaisessa kokouksessa on:

- hyväksyttävä vaalijärjestys, jos kassalla on edustajisto
- päätettävä sijoitustoiminnan periaatteista

7.3 Kassan ylimääräinen kokous

Työttömyyskassalain 10 §:n 1 momentin mukaan kassan ylimääräinen kokous on pidettävä:

- 1) kun kassan hallitus katsoo sen tarpeelliseksi;
- 2) kun Finanssivalvonta tai tilintarkastajat, jos heidän suorittamansa tilintarkastus antaa siihen aihetta, sitä vaativat; tai
- 3) kun vähintään kymmenesosa jäsenistä sitä kirjallisesti vaatii määrätyn asian käsittelemiseksi.

Jos kassan hallitus ilman laillista syytä kieltäytyy kutsumasta kassan

ylimääräistä kokousta koolle, Finanssivalvonnan on toimitettava kutsu. Kokouskutsussa on ilmoitettava käsiteltävät asiat. Muita kuin kokouskutsussa mainittuja asioita ei kokouksessa saa ottaa lopullisesti päätettäväksi.

Työttömyyskassa voi halutessaan jättää säännöissään mainitsematta edellä luetellut työttömyyskassalaisissa säädetyt tilanteet, jolloin ylimääräinen kokous on pidettävä. Kassa ei voi kuitenkaan säännöissään lain säännökseen verrattuna kaventaa niitä tilanteita, joissa ylimääräinen kokous on pidettävä. Sen sijaan kassa voi säännöissään määrätä muitakin kuin laissa mainittuja tilanteita, joissa ylimääräinen kokous on pidettävä.

Työttömyyskassalain 24 §:n mukaan työttömyyskassan jäsenmäärän ollessa alle 8 000 alennetaan työttömyyskassan rahoitusosuuksia suhteessa jäsenmäärään, ellei sosiaali- ja terveysministeriö myönnä työttömyyskassalle erivapautta täysiin rahoitusosuuksiin. Koska jäsenmäärän alenemisella alle laissa määritellyn rajan voi olla työttömyyskassan toiminnalle huomattavia vaikutuksia, Finanssivalvonta pitää perusteltuna, että työttömyyskassa kutsuu rajan alittumisen uhatessa ylimääräisen kokouksen koolle päättämään niistä toimenpiteistä, joihin kassan on syytä ryhtyä. Työttömyyskassalaki ei kuitenkaan edellytä, että tällainen säännös sisällytettäisiin työttömyyskassan sääntöihin.

Jos kassalla on säännös ylimääräisen kokouksen pitämisestä, Finanssivalvonnan käsityksen mukaan tällöin on hyvä todeta kaikki (myös suoraan työttömyyskassalasta seuraavat) ylimääräistä kokousta koskevat seikat säännöissä eikä jättää niistä mitään osaa pois.

Kokouskutsun ja kokouksessa äänestämisen osalta on perusteltua noudattaa samaa menettelyä kuin edellä on todettu varsinaisen kokouksen osalta. Säännöissä on määrättävä millä tavalla kutsu kokoukseen toimitetaan kassan jäsenille. Työttömyyskassa voi kuitenkin määrätä säännöissään, että ylimääräisen ja varsinaisen kokouksen kokouskutsua koskevat säännökset poikkeavat toisistaan.

7.4 Valtuuskunta

Työttömyyskassalain 2 §:n 2 momentin 7 kohdan mukaan työttömyyskassan säännöissä on mainittava *mahdollisesta valtuuskunnasta, sen tehtävistä ja kokoonpanosta*. Lisäksi työttömyyskassalain 2 §:n 2 momentin 6 kohdan mukaan työttömyyskassan säännöissä on määrättävä, *miksi ajaksi jäsenet valitaan kassan hallintoelimiin*.

Työttömyyskassalain 15 §:n mukaan kassan säännöissä voidaan määrätä, että kassan kokoukselle kuuluvia sekä hallituksen toiminnan valvomiseen liittyviä tehtäviä uskotaan kassan kokouksen valitsemmalle valtuuskunnalle. Hallituksen jäsen ei saa olla valtuuskunnan jäsen. Valtuuskunnan jäsenistä on voimassa, mitä hallituksen jäsenistä on säädetty.

Työttömyyskassan säännöissä on siis oltava maininnat valtuuskunnan kokoonpanosta, tehtävistä ja toimikaudesta silloin, jos kassan organisaatioon kuuluu valtuuskunta. Sinänsä työttömyyskassa voi määrittellä nämä

asiat omien tarpeidensa mukaan, koska edellä mainittuja tarkempia säännöksiä valtuuskunnasta ei työttömyyskassalaissa ole. Työttömyyskassalaissa ei myöskään säännellä valtuuskunnan kokouksen koollekutsumistapaa, joten sen työttömyyskassa voi määritellä itselleen tarkoituksenmukaisella tavalla. Työttömyyskassan tulee kuitenkin muistaa, että kassan on työttömyyskassalain 3 §:n 4 momentin mukaan kohdeltava jäseniään yhdenvertaisesti.

Työttömyyskassalain 8 §:ssä on luettelo niistä asioista, jotka on käsiteltävä työttömyyskassan varsinaisessa kokouksessa ja myös valtuuskunnan kokouksessa, jos kassa on siirtänyt nämä asiat valtuuskunnan käsiteltäväksi.

Jos kassan kokouksia ei pidetä vuosittain, työttömyyskassalla on yleensä valtuuskunta, joka hoitaa edustajistolle tai jäsenten kokoukselle kuuluvia tehtäviä tai osaa niistä kassan kokousten väliaikoina. Ainakin seuraavat asiat työttömyyskassa voi säännöissään siirtää valtuuskunnan tehtäviksi ja toisaalta nämä asiat on kassassa vuosittain käsiteltävä joko jäsenten kokouksessa, edustajistossa taikka valtuuskunnassa.

Valtuuskunnan kokouksessa on kassan varsinaisten kokousten välisenä aikana:

- esitettävä edellisen tilikauden toimintakertomus ja tilintarkastajien lausunto
- vahvistettava edellisen tilikauden tilinpäätös,
- päätettävä niistä toimenpiteistä, joihin hallinto ja tilit antavat aiheita,
- päätettävä vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille

7.5 Hallitus

Työttömyyskassan säännöissä on oltava säännökset hallituksen jäsenmäärästä, hallituksen jäsenen toimikaudesta sekä hallituksen tehtävistä.

Työttömyyskassalain 11 §:n mukaan työttömyyskassalla tulee olla hallitus, johon kuuluu vähintään kolme jäsentä ja yhtä monta varajäsentä. Hallituksen jäsenistä vähintään kahden kolmasosan on oltava kassan jäseniä. Vastuunalainen toimihenkilö tai muu kassan palveluksessa oleva henkilö ei voi toimia hallituksen jäsenenä tai varajäsenenä.

Hallituksen puheenjohtajakin on hallituksen jäsen, joten varajäseniä tulee olla vähintään yhtä monta kuin hallituksen jäseniä puheenjohtaja mukaan lukien. Varajäseniä voidaan valita enemmänkin. Säännöissä voidaan myös määrätä, ovatko varajäsenet henkilökohtaisia vai yleisvarajäseniä vai onko varajäsenissä molempia. Työttömyyskassan olisi hyvä kirjata sääntöihin, hallituksen työjärjestykseen tai muihin sisäisiin ohjeisiin, missä järjestyksessä varajäsenet kutsutaan kokoukseen.

Hallituksen jäsenten vaalin toimittaminen on työttömyyskassalain 8 §:n mukaan kassan varsinaisen kokouksen tehtävä. Sääntöihin voidaan myös kirjata, että kassan kokous valitsee erikseen hallituksen puheenjohtajan, jäsenet ja varajäsenet tai valinnan voi tehdä myös valtuuskunta.

Työttömyyskassa voi laatia sääntönsä myös niin, että hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan.

Työttömyyskassa voi laissa säädetty vähimmäismäärä huomioon ottaen itse päättää, kuinka monta jäsentä hallitukseen valitaan. Kassan säännöissä voi olla myös määrätty hallituksen jäsenten vähimmäis- ja enimmäismäärästä esimerkiksi siten, että ”kassan hallitukseen kuuluu vähintään 3 ja enintään 6 jäsentä”. Tällöin kassan hallituksen jäsenmäärästä olisi syytä päättää kassan kokouksessa aina, kun valitaan hallitus uudelle toimikaudelle. Tästä kassan kokouksen tehtävästä tulisi myös mainita kassan säännöissä.

Kassan jäsenyyttä koskevan 2/3-edellytyksen osalta kyseessä on Finanssivalvonnan käsityksen mukaan vähimmäisedellytys (hallituksen jäsenistä vähintään 2/3 on oltava kassan jäseniä), joka ei estä sitä, että kassa voi halutessaan säännöissään määrätä, että kaikkien hallituksen jäsenten on oltava kassan jäseniä.

Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan edellä mainittu määräenemmistö lasketaan hallituksen varsinaisten jäsenten ja varajäsenten yhteismäärästä, koska kyseisessä lainkohdassa ei ole eritelty hallituksen varsinaisia jäseniä ja varajäseniä. Määräenemmistö ei koske hallituksen päätösvaltaisuutta, jonka osalta ei ole laissa säännöksiä. Hallituksen päätösvaltaisuus ratkeaa kassan sääntöjen mukaan.

Työttömyyskassalain 11 a §:ssä säädetään hallituksen jäsenen (ja myös varajäsenen) kelpoisuudesta. Hallituksen jäsenen on muun muassa oltava hyvämaineinen. Vajaavaltainen, konkurssissa oleva tai liiketoimintakieltoon määrätty ei voi olla hallituksen jäsen. Kassan johdolla on myös oltava sellainen työttömyysvakuutustoiminnan tuntemus kuin kassan toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen tai kassan palveluksessa on oltava riittävän päteviä ja kokeneita asiantuntijoita. Hallituksessa on oltava myös sijoitustoiminnan tuntemusta siten kuin kassan toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen tai kassan palveluksessa on oltava riittävän päteviä ja kokeneita asiantuntijoita.

Säännöissä on mahdollista viitata hallituksen jäsenen kelpoisuutta koskevaan työttömyyskassalain säännökseen, mutta työttömyyskassalaki ei tätä edellytä.

Työttömyyskassalaki ei myöskään edellytä, että työttömyyskassan säännöissä olisi määräys, miten toimitaan hallituksen jäsenen tai puheenjohtajan erotessa tai menettäessä kelpoisuutensa toimia hallituksen jäsenenä tai vastaavasti puheenjohtajana. Hallituksen jäsenen tai puheenjohtajan toimi voi tulla avoimeksi myös muusta syystä. Työttömyyskassalaki ei anna mitään toimintaohjetta tatakään tilannetta varten. Käytännön epäselvyyksien estämiseksi Finanssivalvonta suosittelee, että tästä tilanteesta olisi määrätty säännöissä. Jos työttömyyskassan hallituksessa on ero- vuoroisia jäseniä, säännöksessä on selvyiden vuoksi perusteltua todeta, että uusi jäsen tai puheenjohtaja valitaan eronneen tai kelpoisuutensa menettäneen jäsenen tilalle tämän toimikauden loppuun saakka.

Työttömyyskassa voi määritellä säännöissään myös perusteet, joilla työttömyyskassan hallituksen jäsen tai puheenjohtaja voidaan erottaa hallituksen jäsenyydestä. Finanssivalvonta suosittelee, että työttömyyskassa tällaista säännöstä laatiessaan ottaa huomioon sen, että hallituksen jäsenet ja puheenjohtaja ovat jäsenistön tai niiden edustajien valitsemia, joita ei tulisi voida erottaa kevein perustein. Lisäksi erottamisesta tulisi lähtökohtaisesti päättää sen tahon, joka on valinnut hallituksen jäsenen tai puheenjohtajan.

Hallituksen jäsenen toimikauden tulee myös ilmetä säännöistä. Se voi olla varsinaisten kokousten välinen aika tai myös useamman vuoden mittainen, vaikka kassan kokous pidettäisiin vuosittain.

Työttömyyskassa voi järjestää hallituksen toiminnan myös niin, että hallituksen kunkin jäsenen toimikausi on useamman vuoden pituinen ja joka vuosi osa hallituksen jäsenistä on erovuorossa. Työttömyyskassa voi määritellä hallituksen jäsenen toimikauden myös muulla tavalla, kunhan se on kirjattu selvästi kassan sääntöihin.

Työttömyyskassalain 12 §:n 1 momentin mukaan hallitus huolehtii kassan hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä edustaa kassaa. Lisäksi hallitus valitsee kassan vastuunalaisen toimihenkilön.

Työttömyyskassa ei voi päättää, että kassan kokoukselle lainsäädännössä määrätyt tehtävät hoidetaan kassan hallituksessa. Näiden tehtävien lisäksi on sellaisia tehtäviä, joita kassa oman päätöksensä mukaisesti voi määrätä säännöissään joko hallitukselle, kassan kokoukselle tai valtuuskunnalle.

Työttömyyskassalain 12 §:n 2 momentin mukaan kassan säännöissä voidaan määrätä hallituksen tehtävien antamisesta yhdelle tai useammalle hallituksen jäsenelle tai kassan palveluksessa olevalle toimihenkilölle. Tämän säännöksen nojalla työttömyyskassa voi säännöissään määrätä hallituksen tehtäviä esimerkiksi kassanjohtajalle tai työvaliokunnalle. Toimivallan jako hallituksen ja kassanjohtajan välillä tulee säännellä riittävän tarkasti, jotta vältetään toimivaltaa ja vastuuta koskevilta ongelmilta.

Finanssivalvonta tulkitsee työttömyyskassalain 12 §:n myös tarkoittavan, että kassan sääntöihin ei voida ottaa määräystä, jonka mukaan päätöksiä kassan puolesta tekee joku muu kuin kassan hallintoelin (hallitus, kassan kokous, valtuuskunta) tai kassaan työsuhteessa oleva henkilö. Lisäksi tulee huomata, että työttömyyskassalain 12 §:n 2 momentin mukaan säännöillä ei voida siirtää työttömyyskassalain 12 §:n 1 momentin, 12 a §:n (yleiset hallintovaatimukset), 13 §:n (kassan tilinpito) eikä 41 §:n 2 momentin (muutosten rekisteröinti; toiminnan lakkaamisesta tai muusta muutoksesta ilmoittaminen) mukaisia velvollisuuksia kassan toimihenkilölle.

Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan työttömyyskassalain 12 §:n 2 momentista muun muassa seuraa, että työttömyyskassan säännöillä ei voida yleisesti siirtää hallituksen oikeutta edustaa kassaa esimerkiksi

kassan palveluksessa olevalle toimihenkilölle. Kassanjohtajan tehtäväksi ei voida esimerkiksi säännöllä määrätä, että "kassanjohtaja edustaa kassaa ja käyttää sen puhevaltaa tuomioistuimissa ja muiden viranomaisten luona". Hallitus voi kuitenkin erikseen tehdä päätöksen siitä, että kassanjohtaja tai joku muu taho edustaa kassaa tietyssä asiassa.

Työttömyyskassalaki asettaa hallitukselle tietyjä tehtäviä, jotka olisi suositeltavaa nimenomaisesti säännöksestä huolimatta mainita kassan säännöissä. Jos tehtävät on siirretty jollekin muulle kassan toimielimelle, toimivallan jaon tulee myös ilmetä säännöistä. Jos laissa tai säännöissä ei ole määräystä jonkin tehtävän hoitamisesta, tehtävän hoitaminen kuuluu hallitukselle, koska hallituksella on työttömyyskassassa yleistoimivaltuus. Työttömyyskassan omista päätöksistä riippuu, miten se tehtävien hoidon lainsäädännöstä ilmenevien rajoitusten puitteissa järjestää.

Hallitukselle on työttömyyskassalaissa säädetty seuraavia tehtäviä, jotka olisi niiden merkityksen vuoksi suositeltavaa mainita myös kassan säännöissä:

- huolehtia kassan hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä edustaa kassaa (työttömyyskassalaki 12 §)
- huolehtia, että työttömyyskassalla on sen toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä ja toimiva hallintojärjestelmä, jossa vastuualueet on määritetty (työttömyyskassalaki 12 a §)
- hyväksyä jatkuvuussuunnitelma sekä kirjalliset toimintaperiaatteet kassan sisäisestä valvonnasta, riskienhallintajärjestelmästä, sisäisen tarkastuksen järjestämisestä, palkitsemisesta ja toimintojen ulkoistamisen järjestämisestä sekä säännöllisesti arvioitava hallintojärjestelmää, jatkuvuussuunnitelmaa ja kirjallisia toimintaperiaatteita (työttömyyskassalaki 12 a §)
- laatia kultakin tilikaudelta tilinpäätös ja toimintakertomus sekä antaa ne tilintarkastajille viimeistään kuukautta ennen sitä kassan kokousta, jossa kysymys tilinpäätöksen vahvistamisesta on käsiteltävä. Hallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys kassan ylijäämää tai alijäämää koskeviksi toimenpiteiksi (työttömyyskassalaki 13 §)
- laatia sijoitussuunnitelma ja päättää työttömyyskassan varojen sijoittamisesta tuottavasti ja turvaavasti siten, että kassan maksuvalmius on turvattu (työttömyyskassalaki 23 a §)

Työttömyyskassoille annetuissa määräyksissä ja ohjeissa 3/2021 on myös lueteltu hallitukselle kuuluvia tehtäviä, joita kaikkia ei kuitenkaan ole sellaisenaan syytä kirjata kassan sääntöihin. Työttömyyskassan tulee määritellä hallituksen tehtävät omaa käytäntöään vastaavaksi.

7.6 Työvaliokunta

Työttömyyskassa voi täydentää sääntöjään myös niin sanottua työvaliokuntaa koskevilla määräyksillä. Tällöin sääntöihin tulisi ottaa määräykset siitä, mikä elin valitsee työvaliokunnan jäsenet, miten pitkäksi aikaa heidät valitaan ja mitkä ovat työvaliokunnan tehtävät.

Jos työttömyyskassalla on hallituksen apuna käytössään työvaliokunta, Finanssivalvonta tulkitsee työttömyyskassalain 12 §:n tarkoittavan, että päätösvaltaiseen työvaliokuntaan voi kuulua vain kassan hallituksen jäseniä tai kassaan työsuhteessa olevia henkilöitä. Finanssivalvonnan tulkin mukaan työvaliokunta voi itsenäisesti päättää esimerkiksi sopimuksista vain silloin, kun tästä on määrätty kassan säännöissä.

7.7 Kassanjohtaja ja muut toimihenkilöt

Työttömyyskassalain 12 b §:n 1 momentin mukaan työttömyyskassalla on oltava vastuunalainen toimihenkilö, joka hoitaa kassan juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Vastuunalaisen toimihenkilön on annettava hallitukselle ja sen jäsenille tiedot, jotka ovat tarpeen hallituksen tehtävien hoitamiseksi.

Vastuunalaista toimihenkilöä nimitetään yleensä kassanjohtajaksi.

Työttömyyskassalain 11 a §:ssä on lisäksi säädetty kassan vastuunalaisen toimihenkilön (ja myös vastuunalaisen toimihenkilön sijaisen) kelpoisuudesta. Säännöissä on mahdollista viitata kassanjohtajan kelpoisuutta koskevaan työttömyyskassalain säännökseen, mutta työttömyyskassalaki ei tätä edellytä.

Työttömyyskassalla on mahdollisuus luetellessaan säännöissään kassanjohtajan tehtäviä määritellä samalla myös se, mitkä tehtävät ovat ensisijaisesti kassanjohtajan eikä hallituksen vastuulla, vaikka hallitus voi aina kassanjohtajaa valvovana elimenä ottaa kantaa myös sellaisiin asioihin, jotka ovat kassanjohtajan tehtäviä. Mahdollisia sääntökohtia määriteltäessä on syytä kiinnittää erityistä huomiota hallituksen ja kassanjohtajan välisten työnjaon ja vastuusuhteiden selkeään määrittelemiseen.

Työttömyyskassa voi laatia oman säännöksensä myös muiden toimihenkilöiden tehtävistä.

8 Kassan talous

8.1 Tilintarkastajat

Työttömyyskassalain 16 §:n mukaan työttömyyskassan hallintoa ja tilejä tarkastamaan on kassan kokouksessa valittava vähintään kaksi tilintarkastajaa ja heille varatilintarkastajat. Tilintarkastajan on oltava tilintarkastuslaissa tarkoitettu tilintarkastaja. Jos tilintarkastajaksi on valittu tilintarkastusyhteisö, ei varatilintarkastajia tarvitse valita. Tilintarkastajan toimikausi jatkuu, kunnes uusi vaali on toimitettu.

Jos tilintarkastajan toimi tulee kesken toimikautta avoimeksi taikka jos tilintarkastaja menettää kelpoisuutensa sanottuun toimeen eikä varatilintarkastajaa ole, hallituksen on huolehdittava siitä, että uusi tilintarkastaja valitaan jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Tilintarkastajista on säännös työttömyyskassalaissa, joten työttömyyskassan ei ole välttämätöntä määrätä tilintarkastajista säännöissään.

Työttömyyskassa voi halutessaan määritellä säännöissään, että varatilintarkastajat valitaan, vaikka toiseksi tilintarkastajaksi on valittu tilintarkastusyhteisö.

8.2 Tilinpäätös

Työttömyyskassalain 2 §:n 2 momentin 9 kohdan mukaan työttömyyskassan säännöissä on mainittava, *minä ajan kuluessa tilikauden päätyttyä tilinpäätöksen tulee olla valmiina, miten kassan hallinto ja tilit tarkastetaan sekä milloin ja miten tilinpäätös vahvistetaan.*

Työttömyyskassalain 13 §:n mukaan työttömyyskassan tilikautena on kalenterivuosi. Työttömyyskassa ei voi määritellä tilikauttaan laista poikkeavasti. Hallituksen tulee laatia kultakin tilikaudelta tilinpäätös ja toimintakertomus sekä antaa ne tilintarkastajille viimeistään kuukautta ennen sitä kassan kokousta, jossa kysymys tilinpäätöksen vahvistamisesta on käsiteltävä. Hallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys kassan ulijäämää tai alijäämää koskeviksi toimenpiteiksi.

Tilinpäätöksen laatimiselle varatun ajan tilikauden päättymisestä lukien työttömyyskassa voi määritellä haluamallaan tavalla, mutta on syytä ottaa huomioon, että työttömyyskassan tulee tehdä rahoitusosuuksia koskeva esityksensä huhtikuun loppuun mennessä, jolloin myös tilinpäätöksen tulisi olla vahvistettu. Se, milloin ja miten tilinpäätös vahvistetaan, on yleensä ilmaistu kassan kokousta tai valtuuskuntaa koskevissa pykälissä.

Työttömyyskassalain 17 §:n mukaan tilintarkastajien on kultakin tilikaudelta annettava kassan kokoukselle tilintarkastuskertomus. Kertomus on annettava kassan hallitukselle neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä, kuitenkin viimeistään kahta viikkoa ennen sitä kassan kokousta, jossa tilinpäätöksen vahvistamisesta on päätettävä.

Tilinpäätöksestä on annettu määräyksiä työttömyyskassoja koskevissa määräyksissä ja ohjeissa 3/2021.

8.3 Lainojen ottaminen

Työttömyyskassalaissa ei edellytetä, että lainojen ottamisesta olisi määräys työttömyyskassan säännöissä, joten työttömyyskassalla ei ole velvollisuutta ottaa sääntöihinsä lainojen ottamista koskevaa pykälää. Työttömyyskassalaissa ei ole myöskään säännöksiä työttömyyskassojen lainanotto-oikeudesta.

Etuuksien rahoitus on järjestetty niin, ettei lainanottamiselle tulisi olla tarvetta edes kassan omalla vastuulla olevien menojen osalta, koska työttömyyskassan maksukykyä turvaa tältä osin tasoitusrahasto ja kassan varat tulee sijoittaa niin, että maksuvalmius on turvattu. Työttömyyskassat voivat halutessaan myös pitää huomattavasti vähimmäismäärää suurempaa tasoitusrahastoa. Käytännössä on kuitenkin esiintynyt tilanteita, joissa työttömyyskassat ovat äkillisesti ja merkittävästi kasvaneiden etuusmenojensa takia ottaneet lainaa maksukykynsä turvatakseen.

Velkavaroilla tapahtuvaa toimitilojen hankkimista ei voida välttämättä pitää tarkoituksenmukaisena ottaen huomioon työttömyyskassalle laissa säädetyt tehtävät, varojen sijoittamista koskevat säännökset sekä kassan varojen käytölle asetetut rajoitukset.

Finanssivalvonta suosittaa, että lainojen ottaminen olisi sääntöjen mukaan mahdollista vain etuuskien maksamisen turvaamiseksi silloin, kun siihen ei ole muita varoja käytettävissä.

8.4 Työttömyyskassan varojen luovutus kassan purkautuessa

Yrittäjäkassan säännöissä on työttömyyskassalain 2 §:n 2 momentin 13 kohdan mukaan mainittava, *miten yrittäjäkassan varat käytetään, jos kassa puretaan*. Työttömyyskassalaissa ei sen sijaan määritellä, miten varat on tässä tilanteessa käytettävä.

Varojen luovutuksesta palkansaajakassan purkautumis- ja konkurssitilanteessa on säädetty työttömyyskassalain 50 a §:ssä, jonka mukaan purkautuneen tai konkurssiin asetetun palkansaajakassan mahdolliset varat velkojen ja muiden sitoumusten täyttämisen jälkeen luovutetaan Työllisyysrahastolle. Työllisyysrahastolle luovutetut varat käytetään työttömyyskassojen ansioturvamenojen ansio-osan rahoittamiseen.

Palkansaajakassan säännöissä on mahdollista viitata edellä mainittuun työttömyyskassalain säännökseen, mutta työttömyyskassalaki ei edellytä, että asiasta olisi todettava kassan säännöissä.

9 Erinäiset säännökset

9.1 Työttömyyskassan nimen kirjoittaminen

Työttömyyskassalain 2 §:n 2 momentin 8 kohdan mukaan työttömyyskassan säännöissä on mainittava, *kenellä on oikeus kirjoittaa kassan nimi*. Nimenkirjoitusoikeudesta on siis oltava määräys kassan säännöissä. Työttömyyskassalaki ei sen sijaan määrittele sitä, kenelle työttömyyskassa nimenkirjoitusoikeuden antaa. Työttömyyskassa voi siis määrittellä viimeksi mainitun asian omia tarpeitaan vastaavaksi.

Työttömyyskassan nimenkirjoitusoikeus tarkoittaa, että henkilöllä on oikeus tehdä sitoumus työttömyyskassan nimissä, esimerkiksi allekirjoittaa sopimus työttömyyskassan puolesta. Nimenkirjoitusoikeus antaa henkilölle oikeuden edustaa kassaa, mutta se ei anna päätösvaltaa sellaisissa asioissa, jotka kassan sääntöjen tai sisäisten toimivaltaa koskevien ohjeiden tai päätösten perusteella kuuluvat jollekin muulle elimelle, esimerkiksi kassan hallitukselle.

Nimenkirjoitusoikeus eli oikeus edustaa työttömyyskassaa voi olla yleinen tai se voidaan rajoittaa koskemaan vain tietynlaisia sitoumuksia. Lisäksi on aina mahdollista, että työttömyyskassan hallitus valtuuttaa tietyn henkilön edustamaan kassaa jonkin tietyn sopimuksen solmimisessa. Yleiset nimenkirjoitusoikeudet merkitään työttömyyskassalain 40 §:n

mukaisesti työttömyyskassarekisteriin, josta työttömyyskassan sopimus-kumppanilla on mahdollisuus tarkastaa kassan nimissä toimivan henkilön oikeus edustaa kassaa.

Työttömyyskassan etuuspäätösten tekeminen ei ole sitoumusten tekemistä kassan nimissä, vaan työttömyyskassan tehtävien hoitamista. Nimenkirjoitusoikeutta koskeva kassan säännös ei näin ollen koske sitä, kenellä on oikeus antaa työttömyyskassan päätös. Tämän seikan tulee ilmetä joko työttömyyskassan säännöistä, sisäisistä toimintaohjeista tai hallituksen päätöksistä. Siitä, kenen nimi merkitään työttömyyskassan päätökseen, on säännökset hallintolaissa. Työttömyyskassa voi halutesaan määrittää myös säännöissään, kenellä on oikeus tehdä etuuspäätöksiä ja toisaalta kenen nimi merkitään etuuspäätökseen. Tämä säännös olisi selvyuden vuoksi syytä erottaa työttömyyskassan nimen kirjoittamista koskevasta säännöksestä.

9.2 Kassan sääntöjen muuttaminen

Työttömyyskassalaki ei edellytä, että sääntömuutokset käsiteltäisiin kassan varsinaisessa kokouksessa, mutta työttömyyskassojen nykyisten sääntöjen mukaan ne hyväksytään yleensä kassan kokouksessa. Tällaista menettelyä voidaan pitää perusteltuna, koska sääntömuutoksilla voi olla hyvin suuri merkitys kassan toiminnalle. Sääntömuutosten hyväksymisen edellytykseksi voidaan säännöissä määrätä, että päätöksen tekeminen edellyttää määräenemmistöä kassan kokouksessa.

Työttömyyskassojen säännöissä on myös mainintoja siitä, että työttömyyskassan hallitus voi tehdä lainmuutoksen johdosta sääntöihin muutoksia. Käytännön syyt puoltavat sitä, että hallitus voi tehdä sääntöihin sellaiset muutokset, jotka johtuvat suoraan lainsäädännön tai kassoja velvoittavien määräysten muuttamisesta. Kyseessä on tällöin vain sääntöjen korjaaminen vastaamaan voimassa olevaa sääntelyä. Sääntömuutokset on aina vahvistettava Finanssivalvonnassa, jotta ne tulevat voimaan.

9.3 Jäsenille tiedottaminen

Työttömyyskassalain 2 §:n 2 momentin 11 kohdan mukaan kassan säännöissä on mainittava, *millä tavalla muut tiedonannot toimitetaan kassan jäsenille*. Tämän takia työttömyyskassan säännöissä on mainittava ne yleisimmät tiedotustavat, jotka työttömyyskassalla on käytössään sen tiedottaessaan esimerkiksi kassan toiminnasta tai etuuksiin liittyvän lainsäädännön muuttumisesta.

Tiedottamisessa tulee ottaa huomioon, että työttömyyskassan on työttömyyskassalain 3 §:n 4 momentin mukaan kohdeltava jäseniään yhdenvertaisesti. Työttömyyskassan hallituksella on yleistuottavuutensa nojalla aina mahdollisuus antaa tarkempia ohjeita tiedottamisesta.

9.4 Siirtymäsäännökset

Työttömyyskassan muuttaessa sääntöjään voi joissain tilanteissa olla tarpeen laatia siirtymäsäännös, koska kassalla ei välttämättä ole heti sääntömuutoksen tultua voimaan vahvistettujen sääntöjen mukaisia hallintoelimiä.

Kassojen sulautuessa voi olla tarpeen laatia siirtymäsäännös, jossa säännellään esimerkiksi edustajiston, hallituksen tai valtuuskunnan kokoonpanosta tai toimikaudesta siihen saakka, kunnes "uuden" kassan ensimmäinen ylimmän päättävän elimen (edustajiston tai jäsenten kokous) kokous pidetään.

Esimerkki:

Kaksi kassaa sulautuu vuoden alusta ja vastaanottavan kassan hallituksen jäsenmäärää ja puheenjohtajaa halutaan muuttaa. Tällöin siirtymäsäännöksessä on esimerkiksi mahdollista määrätä, mikä on hallituksen kokoonpano ja kuka on puheenjohtaja vuoden alusta siihen saakka, kunnes muutettujen sääntöjen mukainen uusi hallitus valitaan. Mahdollisen siirtymäajan tulisi kuitenkin olla lyhyt ja uusi hallitus tulisi lähtökohtaisesti valita heti ensimmäisessä vastaanottavan kassan kokouksessa.

Siirtymäsäännös voi olla tarpeen myös silloin, kun kassan ylin päättävä elin muuttuu kassan kokouksesta edustajistoksi tai edustajiston, hallituksen tai valtuuskunnan jäsenmäärä muuttuu eikä ylimääräistä kokousta sääntöjen mukaisen hallintoelimen valitsemiseksi ole tarkoitus pitää lyhyen ajan kuluessa sen jälkeen, kun Finanssivalvonta on vahvistanut sääntömuutokset.

Siirtymäsäännökset tulisi kumota ja kassan hallituksen esittää niiden poistamista kassan säännöistä mahdollisimman pian sen jälkeen, kun niillä ei enää ole merkitystä.